

Nr 15.

Ankom till riksdagens kansli den 7 mars 1924 kl. 3 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckta motioner om vissa ändringar i förordningen om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering.

(2:a avd.)

Till bevillningsutskottet hava hänvisats två motioner, avseende ändringar i taxeringsförordningen i syfte att vid taxeringen erhålla en mera effektiv kontroll över skattskyldigs ränteinkomster.

I motionen nr 141 i andra kammaren hava herrar *Norsell* och *Carlsson-Frosterud* hemställt, »att riksdagen måtte besluta sådan ändring av Kungl. Maj:ts förordning av den 28 oktober 1910 om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering, att penningförvaltande inrättningar åläggas obligatorisk uppgiftsplikt beträffande skattskyldigs ränteinkomster, ävensom beloppet av skattskyldigs inestående medel vid viss tidpunkt, samt att i skattskyldigs deklaration, vari yrkas avdrag för ränta å gäld, skall uppgivas till vem denna ränta utbetalats och till hur stort belopp».

Samtidigt hemställles, att bevillningsutskottet måtte utarbeta de författningsändringar, som kunde föranledas av ett bifall till samma motion.

Herr *Hage* föreslår i en inom andra kammaren väckt motion, nr 144, att riksdagen måtte besluta att i 11 § i förordningen den 28 oktober 1910 om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering införa en bestämmelse av innehåll, »att bankbolag, sparbank eller annan penningförvaltande inrättning, som mottager medel till förvaltning av insättare, *bosatt i annan ort än där bankens kontor är beläget*, skall till taxeringsmyndigheterna å den ort, där sådan person är bosatt, lämna uppgift å dels ränta å insatta medel och dels medlens storlek».

Beträffande de till stöd för de särskilda förslagen anförda motiveringarna får utskottet hänvisa till motionerna.

Genom beslut vid 1920 års riksdag infördes i 11 § förordningen den 28 oktober 1910 om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering den bestämmelsen, att styrelse för bankbolag, sparbank eller annan pen-

Utskottet.
Gällande
bestämmelser
om uppgift-
plikt av annan
än skatt-
skyldig.

ningförvaltande inrättning skulle efter anmaning av ordförande i taxeringsnämnd eller kronans ombud hos prövningsnämnd lämna uppgift om namngiven skattskyldigs ränteinkomst från den penningförvaltande inrättningen ävensom om beloppet av den skattskyldiges innestående medel vid viss angiven tidpunkt. Till förekommande av att, såsom vid 1921 års taxering på några håll skulle hava inträffat, taxeringsnämnd från bankinrättning infordrade uppgifter rörande samtliga insättare, boende inom viss namngiven kommun, vidtogs år 1922 den ändringen i sistberörda bestämmelse, att uppgift rörande insättares ränteinkomst och innestående medel skulle lämnas efter anmaning *i särskilda fall*.

Det är obestridligt, att gällande bestämmelser om skyldighet att lämna uppgifter till ledning för annans taxering lida av brist på erforderlig följdriktighet. Medan sådana uppgifter lämnas beträffande det övervägande flertalet av de inkomster, som härflyta av arbetsanställning eller tjänst samt rörande inkomst genom utdelning från aktiebolag, solidariska bankbolag och ekonomiska föreningar, bliva exempelvis räntor och lotterivinster icke föremål för sådan kontroll. I fråga om ränteinkomst gäller dock, förutom berörda uppgiftsplikt för penninginsättningar, att förmyndarkammare och gode män för tillsyn å förmynderskap skola lämna uppgift om omynrigs inkomst, därest denna uppgått till minst 100 kronor. I övrigt hava beskattningsnämnderna icke någon möjlighet att erhålla kännedom om åtnjutna ränteinkomster genom uppgifter, som enligt taxeringsförordningen skola lämnas av annan än den skattskyldige.

Olika principer för uppgiftsplikt.

Redan av det nu anförda framgår, att ifrågavarande uppgiftsplikt kan ordnas efter två olika principer. Enligt den ena ålägges en var, som till annan person utbetalat ett belopp av beskaffenhet att för mottagaren utgöra inkomst av kapital eller tjänst eller av tillfällig natur, att lämna uppgift härom till taxeringsmyndigheten. Enligt den andra principen åter inträder skyldigheten att lämna sådana uppgifter först efter anmaning från taxeringsmyndigheten i det särskilda fallet. Skäl kunna anföras såväl för som emot båda de nu omnämnda kontrollmetoderna. Genom den förstnämnda skulle sannolikt en i stort sett tillfredsställande kontroll kunna vinnas, men ett mera fullständigt utnyttjande av metoden skulle medföra ett mycket avsevärt arbete såväl för dem, vilka ålades att lämna uppgifter, som även och icke minst för de myndigheter, som hade att ordna och granska uppgifterna. Gent emot utvägen att göra kontrolluppgifternas lämnande beroende av anmaningar från taxeringsmyndigheterna kan erinras, att framför allt i de större städerna, där taxeringsmyndigheterna sakna erforderlig kännedom om de skattskyldigas personliga förhållanden, en sådan uppgiftsplikt säkerligen bleve utan större effekt. Å andra sidan skulle genom denna metod upplysningar kunna erhållas rörande ett långt större antal inkomstslag än vid begagnande av den förstnämnda.

De åtgärder, som föreslagits av herrar Norsell och Carlsson-Frosterud, skulle helt säkert täcka några av de luckor, som förefinnas i det nuvarande kontrollsystemet. Ehuru sålunda ett bifall till sistberörda förslag skulle kunna komma att i viss mån bidra till ett bättre resultat av taxeringen, äro dock de olägenheter, som äro förenade med samma förslag, så avsevärda, att ett bifall till detsamma icke synes böra ifrågakomma. Ett effektivt utnyttjande av de i deklARATIONERNA lämnade uppgifterna om utbetalade räntor skulle kräva, såväl att taxeringsnämndernas ordförande ålades att lämna underrättelse om mottagare av räntebelopp och dessas storlek till vederbörande taxeringsnämnd i alla de fall, där gäldenär och borgenär vore bosatta inom olika taxeringsdistrikt, som även att deklARATIONERNA innehölle specifika uppgifter om storleken av från olika personer bekomna räntor. Den föreslagna bestämmelsen, att skattskyldig skulle i av honom avgiven deklARATION uppgiva beloppen av till särskilda personer erlagda räntor, skulle helt säkert icke kunna efterkommas av de stora aktiebolagen, som hade lån placerade i obligationer. Vidare synas motionärerna hava förbisett, att även med ett bifall till deras förslag åtskilliga ränteinkomster, särskilt räntor å statens och kommunernas obligationslån, icke skulle bliva föremål för kontroll.

Motionen II:
141.

Även om en lagändring skulle inskränkas till obligatorisk uppgiftskyldighet för penninginrättningarna, vilket givetvis komme att förringa värdet av densamma, skulle de praktiska olägenheterna bliva avsevärda. Utom den betungande arbetsbörda uppgiftsplikten komme att föranleda för bankerna och sparbänkerna med deras stora antal insättare, skulle därigenom taxeringsmyndigheternas arbetsmaterial högst väsentligt ökas. Redan nu yppa sig mången gång svårigheter för dessa myndigheter att fullt utnyttja tillgängligt arbetsmaterial. Den kommunala beskattningens omläggning kommer med säkerhet att medföra nya och betungande åligganden för beskattningsnämnderna. Skulle dessa nämnder dessförinnan påläggas arbetsuppgifter av den omfattning, varom här är fråga, komme detta otvivelaktigt att försvåra genomförandet av den blivande kommunal-skattereformen.

Ehuru kontrollen över de skattskyldigas inkomster icke synes böra ordnas enligt det av herrar Norsell och Carlsson-Frosterud framlagda förslaget, har utskottet dock funnit angeläget, att åtgärder vidtagas för erhållande av större möjligheter till kontroll över vissa inkomster. Vissa skäl tala sålunda för att utvidga skyldigheten att efter anmaning lämna uppgift till ledning för annans taxering att omfatta över huvud taget varje till annan person utbetalat belopp, som för mottagaren är att hänföra till inkomst. Vidare kan ifrågasättas, om icke den obligatoriska uppgiftsplikten borde så tillvida omläggas, att densamma komme att omfatta jämväl andra inkomstslag än för närvarande, varjämte för att minska de med metoden förenade olägenheterna uppgiftsplikten kunde begränsas att avse inkomster överstigande vissa minimibelopp. Genom sådana åtgärder skulle

en förbättrad kontroll kunna vinnas i fråga om en del ränteinkomster och inkomster av tillfällig natur ävensom i viss mån beträffande inkomst av fastighet. Det måste emellertid anses minst lika viktigt, att en mera effektiv kontroll erhålles i fråga om inkomst av rörelse eller yrke. I detta hänseende vill utskottet framhålla vikten av, att frågan om en reformerad lagstiftning rörande handelsböckers förande snarast möjligt löses. En annan åtgärd, som kunde tagas under omprövning, vore att genom stickprovsundersökningar utav de skattskyldigas handelsböcker, utförda av därför särskilt lämpade personer, skärpa kontrollen över inkomst av rörelse. Emellertid har vederbörande departementschef i juli 1923 uppdragit åt 1923 års taxeringssakkunniga att verkställa utredning angående omorganisation av taxeringsväsendet. Det torde kunna antagas, att de sakkunniga icke underlåta att därvid taga förevarande viktiga spörsmål under överbägande. Utskottet har följaktligen icke ansett sig hava tillräcklig anledning att föreslå någon åtgärd i ämnet.

Motionen II:
144. Det av herr Hage framställda förslaget berör endast en detalj av ifrågasvarande spörsmål. Sålunda föreslår han införande av obligatorisk uppgiftsskyldighet för penninginrättningar i de fall, där insättaren är bosatt å annan ort än där bankens kontor är beläget. Oavsett att ett bifall till detta förslag skulle innebära en ny inkonsekvens, skulle detsamma, utan att medföra några större fördelar, säkerligen komma att åsamka ett icke obetydligt besvär för de uppgiftsskyldiga.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

- 1) att ifrågasvarande motion II: 141 av herrar Norsell och Carlsson-Frosterud icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd; samt
- 2) att ifrågasvarande motion II: 144 av herr Hage icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 7 mars 1924.

På bevillningsutskottets vägnar:

ERIK RÖING.

Närvarande: herrar Röing, friherre Fleming, Örne, Rune, Boman, Jönsson i Boa, Olsson i Ramsta, Sköld, Lithander, Hedlund i Östersund, Olsson i Golvvasta, Lövgren, Heyman, Johansson i Hornsberg, Alexis Björkman, Alexander Nilsson, Carlsson i Gävle, Åström, Olsson i Gävle och Pettersson i Hällbacken.